

พฤติกรรมการณ์เปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมของวัยรุ่นไทยจากสื่อบันเทิงเกาหลี

นางสาวชุตติมา ชุณหกาญจน์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาวิทยาศาสตรพัฒนการ ภาควิชาการประชาสัมพันธ์

คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2550

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

BEHAVIORAL IMITATION OF KOREAN CULTURE FROM KOREAN ENTERTAINMENT
MEDIA AMONG THAI TEENAGERS

Miss Chutima Chunhakan

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts Program in Development Communication

Department of Public Relations

Faculty of Communication Arts

Chulalongkorn University

Academic Year 2007

Copyright of Chulalongkorn University

501382

หัวข้อวิทยานิพนธ์

พฤติกรรมและการเลียนแบบวัฒนธรรมของวัยรุ่นไทยจากสื่อ
บันเทิงเกาหลี

โดย

นางสาวชุติมา ชุณหกาญจน์

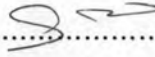
สาขาวิชา

นิเทศศาสตร์พัฒนาการ

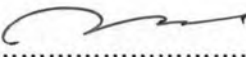
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

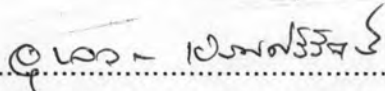
รองศาสตราจารย์อุบลวรรณ เปรมศรีรัตน์

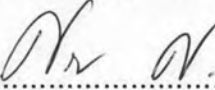
คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วน
หนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบริหารบัณฑิต

..... คณบดีคณะนิเทศศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร. อุบล เบ็ญจรงค์กิจ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์พัชณี เขยจรรยา)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
(รองศาสตราจารย์อุบลวรรณ เปรมศรีรัตน์)

..... กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย
(อาจารย์ ดร. ศรันย์ธร ศศิธนากรแก้ว)

ชุดิมา ชุณทกาญจัน : พฤติกรรมกาเรียนแบบวัฒนธรรมของวัยรุ่นไทยจากสื่อบันเทิงเกาหลี.
(BEHAVIORAL IMITATION OF KOREAN CULTURE FROM KOREAN ENTERTAINMENT
MEDIA AMONG THAI TEENAGERS) อ. ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก : รศ. อุบลวรรณ เปรมศรี
รัตน์, 171 หน้า.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา การเปิดรับสื่อบันเทิงเกาหลี ทศนคติต่อวัฒนธรรมเกาหลี
และ พฤติกรรมกาเรียนแบบวัฒนธรรมจากสื่อบันเทิงเกาหลีของวัยรุ่นไทย รวมทั้งศึกษาความสัมพันธ์
ระหว่างพฤติกรรมกาเรียนแบบวัฒนธรรม กับกาเปิดรับสื่อบันเทิงเกาหลี และทศนคติต่อวัฒนธรรมเกาหลี
กับกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุตั้งแต่ 15 - 25 ปี ที่อาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล และเคย
บริโภคสื่อบันเทิงเกาหลี ซึ่นชอบและติดตามชมภาพยนตร์ ละคร และเพลงเกาหลี โดยแบ่งการวิจัยออกเป็น 2
ส่วน คือการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์เชิงลึกกับกลุ่มตัวอย่างที่มีพฤติกรรมกาเรียนแบบวัฒนธรรม
เกาหลี จำนวน 8 คน และการวิจัยเชิงปริมาณ โดยใช้แบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน และทำ
การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ การแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าสถิติสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน โดยใช้
โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS ในการประมวลผล

ผลการวิจัยพบว่า วัยรุ่นไทย ส่วนใหญ่ เปิดรับสื่อบันเทิงเกาหลี ในระดับปานกลาง โดยมีการเปิดรับ
เพลงเกาหลีมากที่สุด ซึ่งเปิดรับทุกวัน เป็นเวลามากกว่า 2 ชั่วโมง/วัน ซึ่งเหตุผลสำคัญที่สุดในการเปิดรับสื่อ
บันเทิงเกาหลี คือ ซึ่นชอบนักร้องและนักแสดงเกาหลี รวมทั้งมีทศนคติเป็นกลางต่อวัฒนธรรมเกาหลี

วัยรุ่นไทย ส่วนใหญ่ มีพฤติกรรมกาเรียนแบบวัฒนธรรมจากสื่อบันเทิงเกาหลี ในระดับต่ำ โดยมี
พฤติกรรมกาเรียนแบบกาแต่งกายตามแฟชั่นเกาหลีในระดับปานกลาง ซึ่งนักร้องและนักแสดงเกาหลีนั้มี
ผลต่อการเกิดพฤติกรรมกาเรียนแบบ รวมทั้งการยอมรับในเรื่องของการทำศัลยกรรม ว่าไม่ใช่เรื่องเสียหาย
และอยากที่จะเรียนแบบ นอกจากนี้ละครและภาพยนตร์ก็มีผลทำให้วัยรุ่นไทยอยากที่จะรับประทานอาหาร
เกาหลีและอยากไปท่องเที่ยวประเทศเกาหลี

ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัยพบว่า

1. กาเปิดรับสื่อบันเทิงเกาหลีกับพฤติกรรมกาเรียนแบบวัฒนธรรมจากสื่อบันเทิงเกาหลี
ของวัยรุ่นไทย มีความสัมพันธ์กัน
2. ทศนคติต่อวัฒนธรรมเกาหลีกับพฤติกรรมกาเรียนแบบวัฒนธรรมจากสื่อบันเทิงเกาหลี
ของวัยรุ่นไทย มีความสัมพันธ์กัน

ภาควิชา.....การประชาสัมพันธ์..... ลายมือชื่อนิสิต.....ชุดิมา ชุณทกาญจัน.....
สาขาวิชา..นิเทศศาสตร์พัฒนาการ.. ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก.....
ปีการศึกษา.....2550.....

4985073828 : MAJOR DEVELOPMENT COMMUNICATION

KEY WORD : BEHAVIORAL IMITATION / MEDIA EXPOSURE / ATTITUDE / KOREAN CULTURE / KOREAN ENTERTAINMENT MEDIA

CHUTIMA CHUNHAKAN : BEHAVIORAL IMITATION OF KOREAN CULTURE FROM KOREAN ENTERTAINMENT MEDIA AMONG THAI TEENAGERS. THESIS PRINCIPAL ADVISOR : ASSOC. PROF. UBONWAN PREMSRIRAT, 171 pp.

The purpose of this research is to study behavioral imitation of Korean culture from Korean entertainment media among samples of Thai teenagers living in Bangkok and perimeter area, age between 15–25 years old, who watch Korean dramas, movies, and listen to Korean music. I separated the research into two sections. The first part was the quality research by using the interview of the group of eight Thai teenagers. The second one was quantity research by collecting the questionnaire of 400 people.

The research result was found that most of Thai teenagers exposure to Korean entertainment media in the medium level. The samples accept the Korean songs the most by playing them more than two hours a day, everyday. The most important reason of exposure Korean media is that they like Korean singers and actors. And they have the neutral opinions about Korean cultures.

Most of Thai teenagers have the imitative behavior from Korean entertainment media in low level and they imitate Korean fashion in medium level. Actors and singers are the key factor for Thai teenagers to be imitated and think that it is o.k. to have plastic surgery to make them look like Korean superstars. Moreover, Dramas and Movies affect Thai teenagers to try Korean food and influence them to visit Korea.

The result of hypothesis was found that:

1. The exposure of Korean entertainment media and the imitation of Korean cultures from the Korean entertainment media are related.
2. The attitude of Korean cultures and the imitation of Korean cultures from the Korean entertainment media are related.

Department :Public Relations..... Student's signature : Chutima Chunhakan

Field of study : ..Development Communication.. Principal advisor's signature : Ubolwan

Academic year :2007.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความกรุณาสละเวลาในการให้คำแนะนำ คำปรึกษา และตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ อุบลวรรณ เปรมศรีรัตน์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์พัชนี เขยจรรยา ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และอาจารย์ ดร. ศรัณย์ธร ศศิธนากรแก้ว กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาสละเวลาอันมีค่ายิ่งในการตรวจทานและให้คำแนะนำแก่ผู้วิจัยในการปรับปรุงวิทยานิพนธ์เล่มนี้ให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ทุกท่านในคณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ให้ผู้วิจัยใช้เป็นแนวทางในการทำวิจัย และประยุกต์ใช้ในชีวิต

ขอขอบคุณปู่ พุฒิรัตน์และน้องเฟิร์น พี่ภา เพื่อนและรุ่นน้อง นิเทศศาสตร์พัฒนาการ น้องแอปเปิ้ล รวิรินทร์, น้องพร กนกพร, น้องส้ม กนิษฐา, น้องสลิล ประภัสสร น้องๆผู้น่ารักที่ช่วยเหลือผู้วิจัยในการหากลุ่มตัวอย่าง แจกแบบสอบถาม และให้ความร่วมมืออย่างดียิ่งในการสัมภาษณ์ รวมทั้งกลุ่มแฟนคลับ ดงบังฉินกิ ที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม ซึ่งข้อมูลต่างๆเหล่านี้เป็นส่วนสำคัญที่นำมาสู่ความสำเร็จของวิทยานิพนธ์เล่มนี้

ขอขอบคุณเพื่อนๆนิเทศศาสตร์พัฒนาการรุ่นที่ 29 สำหรับกำลังใจ ให้คำแนะนำ ให้ความช่วยเหลือ และมีรูปภาพที่ดีที่มีให้แกกันตลอดระยะเวลา 2 ปี ขอขอบคุณเพื่อนๆ Broadcasting 12, เพื่อนๆ สุรศักดิ์มนตรีและบุคคลอื่นๆที่เกี่ยวข้อง สำหรับกำลังใจ และมีรูปภาพที่มีให้กัน

สุดท้ายนี้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างยิ่งสำหรับคุณพ่อ คุณแม่ คุณป้า และสมาชิกครอบครัวชุนทหาญจน์ ที่มอบความรัก ความห่วงใย กำลังใจ และการสนับสนุนในทุกๆ ด้านแก่ผู้วิจัยเสมอมา

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ญ
สารบัญภาพ.....	ฐ
บทที่ 1 บทนำ	
ที่มาและความสำคัญของปัญหา.....	1
ปัญหานำวิจัย.....	8
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	9
สมมติฐานในการวิจัย.....	9
ขอบเขตการวิจัย.....	9
นิยามศัพท์.....	10
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	11
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
แนวคิดเกี่ยวกับวัฒนธรรม.....	12
แนวคิดเกี่ยวกับสินค้าทางวัฒนธรรม.....	21
ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมและการเลียนแบบ.....	23
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการเปิดรับข่าวสาร.....	32
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับทัศนคติ.....	39
แนวคิดความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติและพฤติกรรม.....	46
แนวคิดเกี่ยวกับวัยรุ่น.....	47
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	54
กรอบแนวคิดการวิจัย.....	59

บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย

ส่วนที่ 1 การวิจัยเชิงคุณภาพ

วิธีการวิจัย.....	60
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	60
ขั้นตอนในการทำวิจัย.....	61
วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	61
วิธีการบันทึกข้อมูล.....	61
การวิเคราะห์และนำเสนอข้อมูล.....	62
ส่วนที่ 2 การวิจัยเชิงปริมาณ	
ประชากรที่ใช้ในการวิจัย.....	62
ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง.....	62
กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในงานวิจัย.....	63
ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย.....	63
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	64
การทดสอบเครื่องมือ.....	64
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	65
เกณฑ์ในการให้คะแนน.....	66
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	68
การประมวลผลข้อมูล.....	69

บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

กระแสวิเคราะห์กรณีศึกษา.....	70
วิวัฒนาการกรณีศึกษา.....	72
ส่วนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์.....	85
ส่วนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสำรวจ.....	102

บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย.....	133
อภิปรายผลการวิจัย.....	141
ข้อเสนอแนะทั่วไป.....	151
ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในอนาคต.....	151
รายการอ้างอิง.....	153
ภาคผนวก.....	157
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	171

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
ตารางแสดงตัวอักษรภาษาเกาหลี.....	76
ตารางแสดงรายละเอียดของผู้ให้สัมภาษณ์.....	86
ตารางแสดงประเภทสื่อบันเทิงเกาหลีและสาเหตุที่ชื่นชอบของผู้ให้สัมภาษณ์.....	86
ตารางแสดงจำนวนและร้อยละของลักษณะทางประชากรของกลุ่มตัวอย่าง.....	103
ตารางแสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามประเภท สื่อบันเทิงเกาหลีที่สนใจ.....	105
ตารางแสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามประเภท สื่อบันเทิงเกาหลีที่เปิดรับมากที่สุด.....	105
ตารางแสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามช่องทางที่ รับชมภาพยนตร์เกาหลี.....	106
ตารางแสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามช่องทางที่ รับชมภาพยนตร์เกาหลีบ่อยที่สุด.....	106
ตารางแสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามช่องทางที่ รับชมละครเกาหลี.....	107
ตารางแสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามช่องทางที่ รับชมละครเกาหลีบ่อยที่สุด.....	107
ตารางแสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามช่องทางที่ รับชม/ฟังเพลงเกาหลี.....	108
ตารางแสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามช่องทางที่ รับชม/ฟังเพลงเกาหลีบ่อยที่สุด.....	108
ตารางแสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามแหล่งที่ เปิดรับ ภาพยนตร์ ละคร และเพลง เกาหลี มากที่สุด.....	109
ตารางแสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามความบ่อยใน การรับชม/ฟัง ภาพยนตร์ ละคร และเพลงเกาหลี.....	109
ตารางแสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเวลาใน การรับชม/ฟัง ภาพยนตร์ ละครและเพลง ในแต่ละครั้ง.....	110
ตารางแสดงระดับการเปิดรับสื่อบันเทิงเกาหลี.....	110
ตารางแสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเหตุผลสำคัญที่สุด ที่เลือกรับชม/ฟัง ภาพยนตร์ ละคร และเพลงเกาหลี.....	111

ตาราง	หน้า
ตารางแสดงระดับทัศนคติที่มีต่อวัฒนธรรมเกาหลี.....	111
ตารางแสดงระดับทัศนคติที่มีต่อวัฒนธรรมเกาหลีด้านแฟชั่นเกาหลี.....	112
ตารางแสดงระดับทัศนคติที่มีต่อวัฒนธรรมเกาหลีด้านการแต่งกาย.....	113
ตารางแสดงระดับทัศนคติที่มีต่อวัฒนธรรมเกาหลีด้านทรงผม.....	114
ตารางแสดงระดับทัศนคติที่มีต่อวัฒนธรรมเกาหลีด้านการแต่งหน้า.....	115
ตารางแสดงระดับทัศนคติที่มีต่อวัฒนธรรมเกาหลีด้านภาษาเกาหลี.....	116
ตารางแสดงระดับทัศนคติที่มีต่อวัฒนธรรมเกาหลีด้านอาหาร.....	117
ตารางแสดงระดับทัศนคติที่มีต่อวัฒนธรรมเกาหลีด้านการท่องเที่ยว.....	118
ตารางแสดงระดับทัศนคติที่มีต่อวัฒนธรรมเกาหลีด้านเครื่องมือ เครื่องใช้.....	119
ตารางแสดงระดับทัศนคติที่มีต่อวัฒนธรรมเกาหลีด้านพฤติกรรมกรดำเนินชีวิต.....	120
ตารางแสดงความบ่อยของพฤติกรรมกรเลียนแบบวัฒนธรรมจากสื่อบันเทิงเกาหลี.....	121
ตารางแสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามการเคยเลียนแบบ การทำศัลยกรรมตามอย่างนักร้อง และนักแสดงเกาหลี.....	122
ตารางแสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามแหล่งที่จะเลียนแบบ การแต่งกาย ทรงผม และการแต่งหน้าตามแบบแฟชั่นเกาหลีมากที่สุด.....	122
ตารางแสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเหตุผลสำคัญที่สุด ที่เลียนแบบการแต่งกาย ทรงผม และการแต่งหน้าตามแบบแฟชั่นเกาหลี.....	123
ตารางแสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเหตุผลสำคัญที่สุด ที่เรียน/พูดภาษาเกาหลี.....	123
ตารางแสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเหตุผลสำคัญที่สุด ที่รับประทานอาหารเกาหลี.....	124
ตารางแสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเหตุผลสำคัญที่สุด ที่อยากไปท่องเที่ยวที่ประเทศเกาหลี.....	124
ตารางแสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเหตุผลสำคัญที่สุด ที่เลือกใช้เครื่องสำอางของประเทศเกาหลี.....	125
ตารางแสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) ระหว่างการเปิดรับสื่อบันเทิงเกาหลี กับพฤติกรรมกรเลียนแบบวัฒนธรรมจากสื่อบันเทิงเกาหลีของวัยรุ่นไทย.....	126

ตาราง

หน้า

ตารางแสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) ระหว่างทัศนคติต่อวัฒนธรรมเกาหลีกับพฤติกรรมการเรียนรู้แบบวัฒนธรรมจากสื่อบันเทิงเกาหลีของวัยรุ่นไทย	128
--	-----

สารบัญภาพ

ภาพ	หน้า
แผนภาพ"กรอบแนวคิดการวิจัย".....	59
แฟชั่นเกาหลี	
ภาพแฟชั่นเสื้อผ้าเกาหลี	73
ภาพการแต่งหน้าของเกาหลี.....	74
ภาพทรงผมสไตล์เกาหลี.....	75
อาหารเกาหลี	
ภาพ "กิมจิ" อาหารเกาหลี.....	77
ภาพ "คาลบี้" อาหารเกาหลี.....	78
ภาพ "บีบีมับบ" อาหารเกาหลี.....	78
ภาพ "ชาจังมยอน" อาหารเกาหลี.....	79
ภาพ "ต็อกโปกกี" อาหารเกาหลี.....	79
ภาพ "กิมจิจิเกะ" อาหารเกาหลี.....	80
การท่องเที่ยวประเทศเกาหลี	
ภาพ "พระราชวังเคียงบกคูง" ประเทศเกาหลี.....	81
ภาพ "วนอุทยานชอรัคซาน" ประเทศเกาหลี.....	81
ภาพ "แดจังกึม ฮิมปาร์ค" ประเทศเกาหลี.....	82
ภาพ "สวนสนุกเอเวอร์แลนด์" ประเทศเกาหลี.....	82
เครื่องมือ เครื่องใช้	
ภาพเครื่องสำอางของประเทศเกาหลี.....	83
พฤติกรรม การดำเนินชีวิต	
ภาพชุด "ฮันบก" ชุดประจำชาติของประเทศเกาหลี.....	84
แผนภาพ "กรอบแนวคิดพฤติกรรมการเล่นแบบวัฒนธรรมของวัยรุ่นไทยจาก สื่อบันเทิงเกาหลี".....	140